

Onderzoeksplan

Samen werken, samen leven?!

*Onderzoek naar de invloed van de afschaffing van de Wet
Rea op de arbeidsrechtelijke positie van de
arbeidsgehandicapte werknemer.*

<i>Naam:</i>	<i>Myrthe Kools</i>
<i>Studentnummer:</i>	<i>9962765</i>
<i>Eerste begeleider:</i>	<i>Marc Hermans</i>

1 De organisatie	3
2 Aanleiding van het probleem	3
3 Probleembeschrijving	4
<i>3.1 Belanghebbenden</i>	4
4 Doelstelling	4
5 Vraagstelling en subvragen	5
6 Onderzoeksopzet	5
<i>6.1 Onderwerp</i>	5
<i>6.2 Plaats</i>	5
<i>6.3 Eenheden</i>	5
<i>6.4 Planning</i>	6
<i>6.5 Onderzoekssoort</i>	6
7 Methoden van onderzoek	6
<i>7.1 Onderzoeksmethoden</i>	7
<i>7.2 Dataverzameling</i>	7
<i>7.3 Middelen</i>	8
<i>7.4 Verwerking van de gegevens</i>	8
<i>7.5 Betrouwbaarheid</i>	8
<i>7.6 Validiteit</i>	8
8 Voorlopige literatuurlijst	9

1 De organisatie

Schakenraad Advocaten is een advocatenkantoor dat zich heeft gespecialiseerd op het gebied van arbeidsrecht, sociale zekerheid en letselschade. Het kantoor telt 8 advocaten. Naast genoemde rechtsgebieden is het kantoor ook op andere rechtsgebieden voorzien van ervaren specialisten. Hierbij valt te denken aan het strafrecht, personen- en familierecht, verbintenissenrecht en BOPZ.

Advocaten van Schakenraad Advocaten proberen hun cliënten en de overige betrokken partijen zo veel mogelijk te sturen naar een (buitengerechtelijke) oplossing waarbij alle betrokken partijen zo min mogelijk nadeel wordt toegebracht¹. Wanneer een dergelijke oplossing echter niet mogelijk is, dan zal de advocaat alles in het werk stellen om voor de cliënt het beste resultaat te bereiken.

De advocaten van dit kantoor hebben ook belangrijke nevenactiviteiten. Mr. G. Schakenraad houdt zich bijvoorbeeld zeer actief bezig met kwaliteitszorg binnen de advocatuur en mr. S. van den Boogaard is lid van de Raad van Toezicht.

Binnen de dienstverlening van Schakenraad Advocaten stellen zij de openheid van hun diensten centraal². Cliënten weten waar zij bij een advocaat van dit kantoor op mogen rekenen.

2 Aanleiding van het probleem

Sinds september 2008 ben ik werkzaam bij Schakenraad Advocaten als juridisch medewerkster. In deze functie ondersteun ik advocaten bij hun dagelijkse werkzaamheden, zo ook mr. N.D. Geraads.

Omstreeks oktober 2008 hadden mr. Geraads en ik een gesprek met een nieuwe cliënt. Deze cliënt vertelde dat hij epilepsie heeft. Door zijn ziekte bemerkte cliënt een slechtere positie op de arbeidsmarkt. De kans dat deze werknemer wegens ziekte uitvalt is in de ogen van veel werkgevers immers groter, dan de kans dat een “gezonde” werknemer uitvalt wegens ziekte.

Onze cliënt had tot voor kort een arbeidsgehandicapte-status (AGH-status) in het kader van de Wet op de Re-integratie arbeidsgehandicapte werknemers (Wet REA). De Wet REA is echter afgeschaft sinds 28 december 2005. De meeste onderdelen van deze wet zijn toen ondergebracht onder diverse andere sociale wetten, te weten: de Ziektewet (ZW), de Wet werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA), de Wet op de ArbeidsOngeschiktheidsverzekering (WAO), de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) en de Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen (WAZ). Om echter voor deze nieuwe regelingen in aanmerking te komen dient een belanghebbende aan de eisen van deze wetten te voldoen. Onze cliënt voldeed niet langer aan deze eisen, hierdoor geraakte hij tussen wal en schip. Cliënt heeft immers een achterstand op de arbeidsmarkt, daarnaast heeft hij een arbeidshandicap, maar heeft geen recht meer op de re-integratievoorzieningen waar hij eerder wel recht op had. Deze cliënt is niet de enige persoon met dit probleem; hij staat voor een grotere groep arbeidsgehandicapten die met dit probleem kampt.

¹ “Kantoor” < www.schakenraad.nl >

² “Kantoor” < www.schakenraad.nl >

3 Probleembeschrijving

De AGH-status, zoals bedoeld in artikel 2 van de Wet REA, is bedoeld om, aan mensen die als gevolg van een objectieve wijze vast te stellen ziekte of gebrek problemen ondervinden bij het verkrijgen of het behouden van een baan, een status toe te kennen met de daarbij behorende voorzieningen. Door deze voorzieningen verkleint de afstand tot de arbeidsmarkt en wordt de arbeidsgehandicapte werknemer aantrekkelijker voor potentiële werkgevers. Hierdoor zullen deze werkgevers hen dan ook eerder in dienst nemen, met als gevolg dat de werkloosheid onder de arbeidsgehandicapte werknemers afneemt. Daarnaast worden de arbeidsgehandicapten op deze manier meer betrokken in de samenleving.

Doordat onder de huidige regelgeving slechts arbeidsgehandicapte werknemers voor deze voorzieningen in aanmerking komen die onder de eerder genoemde wetten vallen of voldoen aan de nieuwe indicatie eisen, is er een gat ontstaan in de werkingssfeer van de voormalige Wet REA en de daarbij behorende AGH-status. Een bepaalde groep arbeidsgehandicapte werknemers wordt door de komst van deze nieuwe regelgeving dan ook aanzienlijk benadeeld. Het probleem in deze is met name het feit dat zij in toenemende mate onaantrekkelijk worden op de arbeidsmarkt, zeker tegenover de arbeidsgehandicapten die wél onder de regelingen vallen en aldus de status toegekend hebben gekregen. Het is aannemelijk dat de kans dat de benadeelde groep arbeidsgehandicapte werknemers geen passende baan kan vinden aanzienlijk hoog is. Deze mensen worden praktisch gezien gedwongen om te leven van een WW-uitkering, dan wel een bijstandsuitkering. Hierdoor is de kans groot dat zij moeten leven van het bestaansminimum. Dit lijkt in strijd te zijn met bestuursrechtelijke beginselen van behoorlijk bestuur, zoals het gelijkheidsbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel.

3.1 Belanghebbenden

De belanghebbenden bij dit onderzoek onderscheid ik in twee groepen. De direct belanghebbenden en de indirect belanghebbenden.

Tot de eerste groep, de groep belanghebbenden die direct belang hebben bij dit onderzoek, behoort mr. N.D. Geraads. De bedoeling is immers dat het onderzoeksrapport dat opgesteld gaat worden, nuttige en bruikbare informatie bevat die zij vervolgens in de praktijk kan toepassen.

De tweede groep belanghebbenden is groter. De groep indirect belanghebbenden bestaat uit de cliënt van mr. Geraads, overige arbeidsgehandicapten die met een zelfde probleem kampen en de wetgevende macht.

Dit onderzoek zal zich echter in de eerste plaats richten aan mr. Geraads.

4 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om op 15 mei 2009 een duidelijk, juridisch correct en onafhankelijk onderzoeksrapport opgesteld te hebben, waarin een concreet antwoord wordt geformuleerd op de centrale onderzoeksvraag, zodat mr. N.D. Geraads inzicht wordt verschaft in de veranderingen met betrekking op de afschaffing van de Wet Rea, alsmede de gevolgen die dit heeft voor een bepaalde groep arbeidsgehandicapte werknemers.

5 Vraagstelling en subvragen

Als centrale vraag voor mijn onderzoek heb ik de volgende vraagstelling geformuleerd:

“ Wat zijn de gevolgen van het afschaffen van de Wet REA op de arbeidsrechtelijke positie van de arbeidsgehandicapte werknemer?”

Om tot een toereikend antwoord te komen op bovengenoemde centrale vraagstelling zal ik daarnaast antwoord geven op de volgende deelvragen:

- Wat waren de gedachten achter de Wet Rea?
- Waarom werd de Wet Rea afgeschaft?
- Welke veranderingen zijn er opgetreden door onderdelen van de Wet REA onder te brengen bij andere sociale wetgeving?
- Welke internationaalrechtelijke regelingen zijn van toepassing op de Nederlandse arbeidsgehandicapte werknemer?
- Is er sprake van discriminatie nu niet alle arbeidsgehandicapten, die eerder wel onder de Wet Rea vielen, aanspraak kunnen maken op de alternatieve regelingen?
- Zijn er algemene beginselen van behoorlijk bestuur in het geding?

6 Onderzoeksopzet

Dit hoofdstuk beschrijft de onderzoeksopzet. Voor een succesvol onderzoek is een deugdelijke onderzoeksopzet van zwaarwegend belang. De diverse onderdelen van de onderzoeksopzet zullen in dit hoofdstuk aan de orde komen.

6.1 Onderwerp

Het onderwerp van dit onderzoek is de afschaffing van de Wet Rea en de gevolgen die dit heeft voor arbeidsgehandicapten.

6.2 Plaats

Het onderzoek wordt uitgevoerd in Eindhoven. Het onderzoek is echter niet plaatsgebonden.

6.3 Eenheden

Onderzoekseenheden zijn locaties, groepen of individuen waar men in een onderzoek uitspraken over wil gaan doen³. In dit geval zijn de volgende eenheden van belang: Nederland, Europa, arbeidsgehandicapten, wetgevende macht, werknemers en werkgevers. De situatie waarop dit onderzoek betrekking heeft is de arbeidsrechtelijke positie van arbeidsgehandicapten op de arbeidsmarkt.

³ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 41

6.4 Planning

Om het schrijven van een onderzoeksrapport enigszins te structureren is het verstandig om een planning te maken⁴.

Dit onderzoek zal worden uitgevoerd in de periode van 9 februari 2009 tot en met 15 mei 2009. De onderzoeksperiode kent vier stadia:

1. vanaf 9 februari 2009 tot en met 20 februari 2009. In deze periode zal de onderzoeksopzet worden verwoord.
2. Vanaf 23 februari 2009 tot en met 27 maart 2009 zal relevante informatie worden verzameld.
3. In de periode van 27 maart tot en met 15 mei 2009 zal vervolgens gewerkt worden aan het opstellen van de scriptie en daarmee aldus aan het verwerken van de informatie.
4. Vanaf 18 mei 2009 tot en met 26 mei 2009 zullen alle puntjes op de "i" worden gezet en zal het onderzoek aldus worden afgerond.

Het onderzoek zal worden uitgevoerd in opdracht van Schakenraad Advocaten, gevestigd en kantoorhoudende te Eindhoven. Voor dit onderzoek beschikt het kantoor echter niet over voldoende informatie. Om deze reden zal het onderzoek daarom ook regelmatig worden uitgevoerd vanuit de grotere (juridische) bibliotheken.

6.5 Onderzoeksoort

Dit onderzoek geeft antwoord op de centrale vraag: *"Wat zijn de gevolgen van het afschaffen van de Wet Rea op de arbeidsrechtelijke positie van de arbeidsgehandicapte werknemer?"* Deze vraagstelling bevat zowel een beschrijvend⁵ als een toetsend⁶ element. In dit onderzoek wordt beschrijvend onderzoek dan ook afgewisseld met toetsend onderzoek.

In dit onderzoek is gekozen voor een kwalitatieve casestudy-opzet. Men kiest voor een kwalitatieve casestudy-opzet als men een persoon, groep, locatie of situatie onder *alledaagse omstandigheden in zijn geheel (holisme)* onderzoekt⁷.

7 Methoden van onderzoek

In dit onderzoek wordt beschrijvend onderzoek dan ook afgewisseld met toetsend onderzoek. In dit hoofdstuk zal ik de methodiek van mijn onderzoek verantwoorden, hierbij zal ik de normen hanteren zoals verwoord in het boek: *"Basisboek kwalitatief onderzoek, Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek, Baarda, De goede en Teunissen, 2005, tweede druk"*.

Onder de methodiek wordt onder andere verstaan: de wijze waarop het onderzoek zal worden uitgevoerd, de dataverzameling en de onderzoekseenheid⁸.

⁴ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 345

⁵ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 93

⁶ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 101

⁷ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 113

⁸ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005

7.1 Onderzoeksmethoden

Dit onderzoek zal tot stand komen door middel van fieldresearch en deskresearch.

Fieldresearch

Zoals reeds eerder besproken, ben ik voornemens om interviews af te nemen met medewerkers van diverse politieke partijen. Deze interviews zullen zoveel mogelijk mondeling worden gehouden, omdat men zodoende in kan springen op de reactie van de gesprekspartner. Een mondeling interview kent immers een grote mate van flexibiliteit, deze flexibiliteit ontbreekt bij een schriftelijk interview⁹. Indien een mondeling interview onmogelijk is, zal worden overgegaan tot een schriftelijke vorm van interviewen. Het voordeel hiervan is dat respondenten de vragen dan kunnen invullen op een moment dat het hen goed uitkomt¹⁰.

Deskresearch

Het deskresearch in dit onderzoek bestaat uit een casestudy en literatuuronderzoek. We onderscheiden twee vormen van casestudy: enkelvoudige casestudy en meervoudige casestudy. Men spreekt van enkelvoudige casestudy indien er sprake is van een unieke gebeurtenis die zich onder natuurlijke omstandigheden voordoet¹¹. In dit geval is er geen sprake van een enkelvoudige casestudy, omdat het verhaal van de cliënt van mr. Geraads representatief is voor een groep arbeidsgehandicapten die met dit probleem kampt. Gezien het feit dat deze casus aanleiding is geweest van dit onderzoek, kan er geen sprake zijn van een unieke gebeurtenis. We spreken van meervoudige casestudy, indien de gekozen cases gezien kunnen worden als representanten van gelijksoortige cases. In dit onderzoek is dan ook sprake van een meervoudige casestudy. De casestudy zal echter een kleinere rol spelen in dit onderzoek, omdat de case van de cliënt slechts aanleiding vormde voor het onderzoek. Het onderzoek is dan ook niet geheel op de inhoud van de case toegespitst.

7.2 Dataverzameling

Voor zover tot op heden bekend, is er door anderen geen vergelijkbaar onderzoek verricht. Daarnaast zou eventueel vergelijkbaar onderzoek nimmer specifiek zijn toegespitst op de centrale vraag zoals door mij werd geformuleerd. Uit mogelijke enigszins vergelijkbare onderzoeken kan dan ook slechts lering worden getrokken uit de wijze waarop het onderzoek is opgebouwd en hoe bepaalde begrippen zijn onderzocht.

Voor dit onderzoek zal gebruik gemaakt worden van literatuur, jurisprudentie, wetgeving, internetzoekmachines en, indien mogelijk, interviews. Relevante zoektermen om de centrale vraag te kunnen beantwoorden zijn voornamelijk: Wet REA, arbeidsgehandicapte, discriminatie en sociale zekerheid. Eventueel zullen Engelse termen worden gebruikt om de benodigde informatie te vinden met betrekking tot internationale regelgeving, alsook internationale jurisprudentie.

⁹ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 242

¹⁰ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 242

¹¹ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 121

7.3 Middelen

De voor dit onderzoek benodigde relevante informatie zal worden verkregen uit literatuur, dossiers, parlementaire stukken, jurisprudentie, interviews en internet.

7.4 Verwerking van de gegevens

Het begrip arbeidsgehandicapte werknemer is een abstract begrip. Onder een arbeidsgehandicapte werknemer wordt in dit onderzoek verstaan: de persoon die wegens ziekte of gebrek problemen ondervindt bij het vinden al dan niet het behouden van een baan. De persoon moet echter wel in staat zijn om passende arbeid te verrichten.

Gedurende dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van de multimethode-aanpak. Deze aanpak houdt in dat er gebruik wordt gemaakt van verschillende dataverzamelingstechnieken en verschillende databronnen, het onderzoek is hierdoor waardevol¹². De dataverzamelingmethoden worden op en flexibel toegepast en weinig gestructureerd, hierdoor wordt sturing uitgesloten¹³.

Het onderzoek zal in zoverre betrouwbaar zijn dat de metingen onafhankelijk zijn van toeval. De bestaande onderzoekssituatie zal namelijk zo min mogelijk worden verstoord en de onderzoeksconclusies zijn controleerbaar en inzichtelijk.

7.5 Betrouwbaarheid

Één van de onderdelen van de geformuleerde doelstelling betrof het tot stand laten komen van een betrouwbaar en juridisch correct onderzoeksrapport. Om deze betrouwbaarheid te garanderen dienen bepaalde maatregelen te worden getroffen¹⁴. Één van de maatregelen die ik heb genomen om deze betrouwbaarheid te garanderen is het gebruiken van zoveel mogelijk betrouwbare bronnen. Tevens heb ik getracht om de meest recente literatuur te gebruiken.

7.6 Validiteit

Validiteit heeft te maken met de juistheid van de onderzoeksbevindingen. Het gaat daarbij om de vraag in hoeverre de onderzoeksbevindingen ene goede weergave vormen van datgene wat zich feitelijk in de praktijk afspeelt¹⁵. Dit onderzoek komt voort uit een praktijksituatie zoals geschetst door de cliënt van mr. Geraads. Ik heb geprobeerd om de situatie die is ontstaan naar aanleiding van het afschaffen van de Wet Rea te beschrijven. Daarnaast heb ik beschreven welke gronden in een juridische procedure zouden kunnen worden aangevoerd, om de huidige situatie te veranderen. Hierbij is de huidige situatie echter zoveel mogelijk in tact gelaten¹⁶.

De validiteit van de gegevens is gecontroleerd met behulp van de zogenoemde member-checking-techniek¹⁷. Nadat ik een voorlopige conclusie had getrokken uit de gegevens die ik heb onderzocht,

¹² Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 182

¹³ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 182

¹⁴ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 355

¹⁵ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 198

¹⁶ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005, pagina 199

¹⁷ Baarda, de Goede en Teunissen, *Basisboek kwalitatief onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005,

heb ik deze conclusie voorgelegd aan professionals op het gebied van sociaal zekerheidsrecht. Ik benaderde bijvoorbeeld mr. dr. Barentsen, schrijver van het boek “*Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen*”, maar ook plaatsvervangend rechter bij de Centrale Raad van Beroep.

De validiteit van de gegevens is daarnaast gecontroleerd met behulp van de data-triangulariteitsbenadering. Getracht is om via diverse wegen dezelfde informatie te verwerven¹⁸. Echter, omdat sommige informatie moeilijk te achterhalen was, kon deze techniek niet op alle informatie worden toegepast.

8 Voorlopige literatuurlijst

Internet

- www.overheid.nl (Overheid.nl)
- www.wetten.nl (Wetten.nl)
- www.rechtspraak.nl (De Rechtspraak)
- www.st-ab.nl (Stichting Arbeidsrecht)
- www.uwv.nl (UWV.nl)

Literatuur

- W.T. Eijsbouts, J.H. Jans, F.O.W. Vogel, *Europees Recht; Algemeen Deel*, Groningen: Europa Law Publishing 2004
- Prof. mr. F.J.L. Pennings, *Grondslagen van het Europese sociale zekerheidsrecht*, Deventer: Kluwer 2005
- Prof. mr. P.H. Kooijmans, *Internationaal publiekrecht in vogelvlucht*, Deventer: Kluwer 2000
- Prof. mr. F.J.L. Pennings, *Nederlands sociaalzekerheidsrecht in een internationale context*, Deventer: Kluwer 2004
- Prof. mr. F.M. Noordam, *Sociale Zekerheidsrecht*, Deventer: Kluwer 2002
- R. Barents en L.J. Brinkhorst, *Grondlijnen van Europees recht*, Alphen aan de Rijn: Samsom H.D. Tjeenk Willink 1996